

Sygn. akt V U 800/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku P. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek odwołania P. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 2 czerwca 2015 r.

znak (...) dec. (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VU 800/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 czerwca 2015r., znak(...) dec. nr(...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe P. K. jako pracownika płatnika składek K. B. w okresie od 16 czerwca 2014r. do 31 grudnia 2014r. wynosi 1 680 zł, a od 1 stycznia 2015r. 1 750 zł.

W uzasadnieniu decyzji zakład rentowy wskazał, że wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego u płatnika składek – K. B., przedłożone przez niego w trakcie postępowania wyjaśniającego dokumenty, jak również całokształt okoliczności sprawy świadczą o tym, że wysokość wynagrodzenia P. K. ustalona w umowie o pracę z dnia 16 czerwca 2014r. w kwocie 5 000 zł – jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Powierzona jej praca nie była skomplikowana, absorbująca i nie wymagała zwiększonego nakładu pracy. W porównaniu do innych pracowników zatrudnionych przez płatnika, osiągających wynagrodzenie na poziomie minimalnego wynagrodzenia – jej płaca była zdecydowanie zawyżona. Dodał, z prace te wykonywała bardzo krótko, gdyż podjęła ja w dniu 16 czerwca 2014r., a już od 17 września 2014r. była niezdolna do pracy. Postępowanie wyjaśniające wykazało, że ustalenie w umowie o pracę wynagrodzenia w wysokości 5 000 zł miało jedynie na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Powyższą decyzję zaskarżyła P. K. zarzucając naruszenie:

- art. 18 ust. 1 w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez dokonanie nieprawidłowej wykładni polegającej na uznaniu, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe dla niej w okresie objętym skarżoną decyzją ustalona została na poziomie najniższego wynagrodzenia wbrew zapisom umowy o pracę
- art. 58 ust. 2 i 3 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że czynność prawna w postaci umowy o pracę w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia wnioskodawczyni jest czynnością prawną sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, a zatem dotknięta nieważnością w tym zakresie.

Stawiając powyższe zarzuty wnioskodawczyni wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 czerwca 2015r. poprzez ustalenia, że w okresie od dnia 16 czerwca 2014r. podstawa wymiaru składek na jej ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe jako pracownika płatnika składek K. B. wynosi 5 000 zł. Wnioskodawczyni domagała się również zasądzenia od organu rentowego na rzecz Ubezpieczonej zwrotu kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Uzasadniając swoje stanowisko podała, że organ rentowy w sposób błędny przyjął, iż zakres jej obowiązków nie uzasadniał przyznania jej wynagrodzenia miesięcznego w wysokości 5 000 zł. Wskazywała, iż została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierownik do spraw sprzedaży z wynagrodzeniem brutto 5 000 zł. Dysponował odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi. Miała zdecydowanie większy, niż pozostali pracownicy, zakres obowiązków i odpowiedzialności. Dodała, iż w zależności od poleceń pracodawcy musiała ponadto wykonywać prace na rzecz nie tylko zatrudniającego ją K. B., ale również na rzecz spółki cywilnej, której współnikami są K. B. i D. M.. Dodała, że obowiązki które na niej spoczywały wymagały jej dyspozycyjności od godz. 7.00 do 22.00.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie argumentując jak w skarżonej decyzji. Dodał, iż wnioskodawczyni w odwołaniu wskazuje nowe okoliczności dotyczące jej dodatkowego zatrudnienia w spółce cywilnej K. B. i D. M.. Przy czym brak jest dowodów potwierdzających pracę wnioskodawczyni, w okresie objętym sporną decyzją na dwóch etatach.

Sąd ustalił:

Płatnik składek – K. B. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) od 2012r. Przedmiotem działalności są usługi transportowe. Ma pięć autobusów, zatrudnia 4 mechaników samochodowych, 3 kierowców, specjalistę ds. sprzedaży – łącznie 8 osób. Świadczy usługi transportowe na rzecz (...) oraz usługi przewozu dla innych podmiotów. Zatrudnia dwóch kierowców. Baza i siedziba firmy mieści się w L. przy ul. (...) Obsługą jego spraw księgowych i kadrowych zajmuje się Biuro (...) we W..

Dowody:

- zeznania św. K. B. (e – protokół z 2.12.2015r. 00:16:04 – 00:36:00), akta ZUS k.43-49

P. K. ma urodziła się w dniu (...) Ukończyła technikum (...), specjalność (...). Przed zatrudnieniem w (...) pracowała jako kasjer kredytowy w banku, asystentka prezesa w spółce zajmującej stacją paliw oraz jako specjalista ds. (...) w banku.

Bezpośrednio przed podjęciem pracy u K. B., od 1 czerwca 2012r. do 31 maja 2014r. pracowała u jego ojca w firmie (...). Firma ta zajmowała się regeneracją głowic samochodowych oraz prowadziła serwis naprawy autobusów i aut ciężarowych. Ubezpieczona była tam zatrudniona w pełnym wymiarze na stanowisku specjalisty ds. sprzedaży z wynagrodzeniem brutto w wysokości najniższego wynagrodzenia. Prowadziła tam sprawy administracyjno-kadrowe, sporządzała ewidencję czasu pracy pracowników, przyjmowała klientów, wystawiała zlecenia napraw, zajmowała się pozyskiwaniem klientów. Pracowała od 7.00 do 15.00 w pełnym wymiarze czasu pracy. Umowa o pracę została rozwiązana za porozumieniem stron.

Dowody: - akta osobowe ubezpieczonej

- zeznania świadka J. B.: e-protokół 00:07:54-00:14:31

- wyjaśnienia ubezpieczonej e-protokół 01:08:23- 01:29:59

W dniu 16 czerwca 2014r. K. B. zawarł z P. K. umowę o pracę na czas nieokreślony. Wnioskodawczyni została zatrudniona na stanowisku kierownika do spraw sprzedaży, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem miesięcznym brutto 5 000 zł. Nie przedłożył jej na piśmie zakresu obowiązków. Uzgodnienia w tym zakresie strony dokonały w formie ustnej.

Do obowiązków wnioskodawczyni należała organizacja czasu pracy kierowców, przyjmowanie zleceń od klientów w sprawach usług napraw, przyjmowanie zleceń od biur turystycznych na wyjazdy zewnętrzne, negocjowaniem cen, ustaleniami terminarzy wycieczek, przyjmowaniem zleceń warsztatowych, zaopatrzeniem w części oraz koordynowaniem czasu pracy kierowców.

Do dnia zatrudnienia wnioskodawczyni płatnik składek nie zatrudniał nikogo do tych zadań. Wykonywał je samodzielnie ewentualnie część z nich powierzał specjalście ds. (...) P. S.. Przed zatrudnieniem wnioskodawczyni i w trakcie jej pracy w firmie (...) pracowało 3 kierowców, 4 mechaników samochodowych, którzy zarabiali brutto 2000-3000 zł miesięcznie oraz specjalista ds. transportu z wynagrodzeniem minimalnym.

Dowody:

- akta ZUS
- wyjaśnienia wnioskodawczyni jw.
- zeznania świadka J. B. jw. i świadka P. S. e-protokół 00:54:59-01:06:23

Płatnik składek K. B. w dniu 1 lipca 2014r. zawarł umowę spółki cywilnej z D. M. po nazwą (...) SPÓLKA CYWILNA na czas nieoznaczony. Celem tej spółki było prowadzenie działalności gospodarczej i osiąganie z tego tytułu zysków. Wnieśli i oni do spółki wkłady po 5 000 zł. Jako siedzibę spółki wskazano L. ul. (...) (adres do korespondencji C. (...) Ś..

W połowie lipca 2014r. spółka ta pozyskała zlecenie z od Wójta Gminy L. na świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego na terenie gminy.

Dowody: - umowa spółki

- zeznania świadków K. B. i D. M. e-protokół jw.

Część swoich obowiązków ubezpieczona wykonywała na rzecz (...) SPÓLKA CYWILNA. Nie była zatrudniona przez ta spółkę. Wspólnicy uzgodnili między sobą to, iż część obowiązków spoczywających na K. B. będzie wykonywać wnioskodawczyni. Nie zawarto na te czynności z wnioskodawczynią żadnej innej dodatkowej umowy.

Dowody:- umowa z gmina

- wyjaśnienia wnioskodawczyni jw.

- zeznania świadków K. B., D. M., P. S. – jw.

Wnioskodawczyni P. K. od 17 września 2014r. przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu zagrożenia ciąży. W styczniu 2015r. urodziła dziecko. Jego ojcem jest K. B.. O tym, że jest w ciąży wnioskodawczyni powiadomiła K. B. w połowie czerwca 2014r.

Dowody: wyjaśnienia wnioskodawczyni jw.

Sąd zważył:

Odwołanie jest nieuzasadnione.

Zgodnie z treścią przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Osoby będące pracownikami podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 1 wskazanej ustawy). Osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ww. ustawy). Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia (art. 36 ust. 1, 2 i 4 ww. ustawy systemowej).

Stosownie do art. 13 pkt 1 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Jak wynika natomiast z art. 18 ust. 1 ww. ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z zastrzeżeniem ust. 2 (w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną). Z kolei z art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 361 j.t.) w art. 12 ust. 1 za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Na gruncie cytowanych przepisów bezspornym pozostaje, że wynagrodzenie zasadnicze ubezpieczonych będących pracownikami stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. Istotne jest również to, że w świetle utrwalonego orzecznictwa organ rentowy ma prawo kwestionować wysokość podstawy wymiaru składek, jeżeli uważa, że składka jest zawyżona w celu uzyskania przez stronę wyższych świadczeń (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05). W przedmiotowej sprawie organ rentowy nie kwestionował jednak faktu zatrudnienia wnioskodawczyni w oparciu o umowę o pracę, a więc nie kwestionował samego tytułu ubezpieczenia. Z tego powodu Sąd przyjął, że tytułem do ubezpieczenia była umowa o pracę zawarta w dniu 16 czerwca 2014r. między płatnikiem składek – K. B. a P. K..

Kwestią sporną wymagającą rozstrzygnięcia Sądu była wysokość wynagrodzenia ustalona w umowie o pracę. Organ rentowy powołując się na zakres powierzonych wnioskodawczyni obowiązków, brak doświadczenia i minimalny wkład pracy oraz porównując wynagrodzenie innych pracowników płatnika - stwierdził, że podstawą wymiaru składek powinno być wynagrodzenie w wysokości minimalnego wynagrodzenie w kwocie 1 680 zł brutto do 31 grudnia 2014r. oraz 1 750 zł od 1 stycznia 2015r. Jego zdaniem ustalone w umowie o pracę wynagrodzenie w wysokości 5 000 zł jest zawyżone. Organ rentowy argumentował przy tym, że wysokość wynagrodzenia P. K. jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

W niniejszej sprawie, Sąd nie miał wątpliwości, że ustalona w kwestionowanej umowie o pracę kwota wynagrodzenia mogła być uznana za wygórowaną, bowiem była nieadekwatna do zakresu obowiązków pracowniczych wypełnianych w rzeczywistości przez wnioskodawczynię. W toku postępowania przed organem rentowym odwołująca wskazywała, iż zakres jej obowiązków jest adekwatny do wysokości ustalonego wynagrodzenia. W szczególności w pokonaniu do wynagrodzenia P. S. – zatrudnionego na stanowisku specjalisty ds. (...). Wskazywała również, iż uzyskała wyższe wynagrodzenie w porównaniu do wynagrodzenia jakie osiągała w spółce (...) ojca płatnika – bowiem wykonywała zwięźszony zakres zadań i dysponowała już nabytym doświadczeniem zawodowym.

Znamienne jest dla oceny żądania wnioskodawczyni jest to, że dopiero na etapie postępowania sądowego wskazywała, iż wysokość jej wynagrodzenia została ustalona na kwotę 5 000 zł gdyż wykonywała wiele prac na rzecz spółki (...) (której współnikiem był K. B.). Należy podkreślić, iż spółka ta umowę o świadczenie usług przewozowych pozyskała dopiero (15 lipca 2014r.) po miesiącu od zatrudnienia wnioskodawczyni (16 czerwca 2014r.). Sama wnioskodawczyni na rozprawie wyjaśniła, iż chyba w związku z tym powinna zostać zatrudniona przez firmę (...). Dodała, przy tym, że w początkowym okresie zatrudnienia w (...) zarabiała mniej, i że zażądała podwyższenia jej zarobków wobec zwiększenia jej obowiązków. Temu jednoznacznie zaprzeczał płatnik składek. Wskazuje to, że argument został stworzony dopiero na potrzeby toczącego się postępowania sądowego aby uwiarygodnić wykazywanie zarobków wnioskodawczyni w kwocie 5 000 zł. Taka kwota wynagrodzenia wskazana jest bezpośrednio w umowie z 16 czerwca 2014r. Zdaniem sądu obie strony umowy o pracę z 16 czerwca 2014r. były zainteresowane zgłoszeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawczyni w zawyżonej wysokości. K. B. jest bowiem ojcem dziecka wnioskodawczyni, a o tym iż jest ona w ciąży wiedział już w połowie czerwca 2014r. Na co wyraźnie wskazywał sama ubezpieczona. Okolicznościom tym przeczyła słuchany w charakterze świadka K. B.. Okoliczności te same w sobie nie mogłyby przesądzać o nadużyciu przez strony umowy o pracę z 16 czerwca 2014r. zakresu możliwości kształtowania wysokości wynagrodzenia. Jednak w powiązaniu z tym, że w istocie praca wnioskodawczyni nie była skomplikowana ani absorbująca, szczególnie w porównaniu z pracą innych zatrudnionych przez K. B. pracowników, niewielką ilością faktycznie wykonanych przez nią zadań, krótkim okresem pracy bezpośrednio przed momentem korzystania ze zwolnienia lekarskiego a następnie świadczeń z tytułu macierzyństwa wskazuje wyraźnie, iż strony te nadużyły swego prawa w zakresie kształtowania wysokości wynagrodzenia.

Niekwestionowanie przez ZUS istnienia stosunku pracy wymaga od organu rentowego ingerencji w określeniu podstawy wymiaru składki, jeśli z okoliczności sprawy wynika, że wynagrodzenie ubezpieczonego pracownika było ustalone wbrew zasadom godziwej i ekwiwalentnej zapłaty za pracę (art. 13 KP), przy tym nie może być całkowicie deprecjonowana wola stron (art. 11 KP). Generalnie tylko wtedy można mówić o zarzucanej przez ZUS w niniejszej sprawie sprzeczności postanowień umowy o pracę o wynagrodzeniu z ustawą i zasadami współżycia społecznego, gdy wynagrodzenie to w sposób rażąco odbiega od wartości wykonywanej pracy i ma na celu jedynie uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2008 r., II UK 215/07; wyrok Sądu Najwyższego z dn. 19 maja 2009 r., III UK 7/09; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2014 r., III AUa 1136/13).

W konkluzji stwierdzić należy, że zasadnie organ rentowy stwierdził w zaskarżonej decyzji, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe P. K. jako pracownika płatnika składek – K. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) za okres objęty tą decyzją wynosi kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Reasumując, Sąd – zgodnie z treścią art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – oddalił odwołanie, gdyż nie było podstaw do jego uwzględnienia – z przyczyn wymienionych w niniejszym uzasadnieniu.